

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА**

Кафедра менеджменту і адміністрування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-педагогічної роботи
професор В. ПЕТРОВ
«29» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 073 «Менеджмент»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Форма навчання – денна та заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління інноваційною діяльністю» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент».

„27” серпня, 2019 р. 18 с.

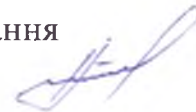
Розробники:

Гуторов Олександр Іванович – доктор економічних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри менеджменту і адміністрування
доктор екон. наук, професор

О. ГУТОРОВ

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол від «28» серпня 2019 р. № 2.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н.. доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 6	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	вибіркова
Модулів – 3 Змістових модулів – 2	Спеціальність – 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 180		1
Тижневих годин: аудиторних – 4 самостійної роботи аспіранта – 8	Рівень підготовки: третій (освітньо-науковий)	Семестр
		2
		Лекції
		30 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Лабораторні
		–
		Самостійна робота
		120 год.
		Вид контролю:
		екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Управління інноваційною діяльністю» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань і навичок управління інноваційною діяльністю та економічного обґрунтування напрямів інноваційного розвитку з урахуванням сучасних тенденцій розвитку економіки.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Управління інноваційною діяльністю» є:

- вивчення сутності інновацій та інноваційної діяльності, сучасних концепцій і тенденцій інноваційного розвитку;
- визначення методичних підходів щодо управління інноваційною діяльністю, вироблення і закріплення навичок інноваційної діяльності та оцінювання ефективності інновацій та інноваційних проектів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- сутність інновацій та інноваційної діяльності;
- класифікації інновацій та характерні риси життєвого циклу інновацій;
- інструменти державної підтримки інноваційної діяльності;
- сутність та складові елементи інноваційної політики;
- ключові аспекти стратегічного та оперативного менеджменту інноваційної діяльності;
- складові та механізм управління інноваційним розвитком;
- сутність та особливості сучасних організаційних форм інтеграції науки і виробництва;
- умови виникнення попиту на інновації та методи його визначення;
- сутнісні характеристики моніторингу інновацій та джерела фінансування інноваційних можливостей;
- форми і джерела фінансування інноваційної діяльності;
- пріоритетні напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємства;
- сутнісний зміст фаз та етапів інноваційного проекту;
- методичні засади оцінювання ефективності інновацій та інноваційної діяльності;
- особливості розробки, реалізації і комерціалізації інноваційних проектів.

уміти:

- визначати етапи та параметри життєвого циклу інновацій;
- використовувати передбачені нормативно-правовою базою державні пільги та преференції щодо інноваційної діяльності підприємства;
- розробляти інноваційну стратегію та визначати основні напрямки інноваційної політики підприємства;
- управляти інноваційними процесами та інноваційним розвитком;
- обирати ефективну форму взаємодії науки і виробництва;
- визначати та формувати попит на інновації;

- оцінювати та організовувати інформаційне забезпечення інноваційної діяльності;
- обґрунтовувати джерела фінансування інноваційної діяльності і напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємства;
- організовувати реалізацію інноваційних проектів;
- комплексно оцінювати ефективність інновацій та розробляти програми їх комерціалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають такі **компетентності**:

- **інтегральна компетентність** – здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

- **загальні компетентності**:

- оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду;
- здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань;
- здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень;

- **спеціальні компетентності**:

- здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту;
- здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

- **Програмні результати навчання**:

- організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері менеджменту на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики;
- демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

Міждисциплінарні зв'язки – вивчення дисципліни базується на знаннях мікроекономіки, економіки підприємства, маркетингу, менеджменту та інших професійно-орієнтованих дисциплін.

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни:

1. Філософія. 2. Педагогіка вищої школи.

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:

Захист дисертаційної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інноваційної діяльності

Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів

Основні поняття інновацій. Класифікація інновацій. Сутність інноваційних процесів. Основні етапи та фази інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу.

Тема 2. Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки

Економічні теорії інноваційного розвитку. Сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки.

Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційного розвитку економіки

Макроекономічне регулювання інноваційної діяльності. Державна інноваційна політика: цілі і завдання. Захист інновацій. Система патентування та її особливості. Державна підтримка інновацій. Зарубіжний досвід державного регулювання інноваційної діяльності.

Тема 4. Інноваційна політика підприємства

Формування інноваційної політики підприємства. Прогнозування і планування інноваційної діяльності. Етапи розробки інновацій. Забезпечення конкурентоздатності підприємства.

Тема 5. Управління інноваційними процесами

Суть стратегії інноваційної діяльності. Етапи розробки інноваційної стратегії. Процес впровадження та реалізації інноваційної стратегії. Організація управління інноваційною діяльністю.

Тема 6. Управління інноваційним розвитком підприємства

Концепція управління інноваційним розвитком. Принципи формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком. Методичні основи вибору варіантів інноваційного розвитку підприємств. Вплив інноваційних процесів на розвиток виробництва.

Тема 7. Організаційні форми інноваційної діяльності

Сучасні організаційні форми реалізації інновацій. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Організаційні форми інтеграції науки та виробництва. Міжнародна науково-технічна кооперація в інноваційних процесах.

Змістовий модуль 2. Оцінка ефективності інноваційної діяльності

Тема 8. Особливості створення інновацій і формування попиту на них

Поняття маркетингу інновацій. Маркетингова петля якості інновацій. Доцільність виробництва певного виду продукції. Формування попиту на інновації та засоби його відображення.

Тема 9. Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності

Теоретичні і практичні засади моніторингу інновацій. Показники науково-технологічної та інноваційної діяльності. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Склад інформації для створення наукомісткої високотехнологічної продукції. Інформаційні ресурси: можливості оцінки. Перспективи розвитку інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства.

Тема 10. Фінансування інноваційної діяльності

Складові елементи фінансової стратегії підприємства. Джерела і види фінансування інноваційної діяльності. Лізингове фінансування та його особливості. Фінансове забезпечення науково-технологічних розробок.

Тема 11. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства

Техніко-технологічний стан підприємства та показники його оцінки. Напрямки технічного розвитку підприємства. Здатність підприємства до технологічних змін. Ефективність впровадження нової техніки та технології. Методичні основи оцінки інноваційного потенціалу підприємства.

Тема 12. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація

Сутність та основні види інноваційних проектів. Обґрунтування доцільності впровадження інноваційного проекту. Моніторинг інноваційних проектів, методики їх оцінки. Методи оцінки ефективності інноваційних проектів.

Тема 13. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства

Методологічні основи оцінки ефективності. Оцінка доцільності інвестицій в умовах ризику. Методичні основи оцінки інноваційних ризиків. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності.

Тема 14. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності

Роль і вплив інтелектуального капіталу в сучасній економіці. Методи оцінки об'єктів інтелектуальної власності. Вдосконалення процесів передачі об'єктів інтелектуальної власності. Комерціалізація наукових розробок в університеті.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інноваційної діяльності					
Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	12	2	2	–	8
Тема 2. Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки	12	2	2	–	8
Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційного розвитку економіки	12	2	2	–	8
Тема 4. Інноваційна політика підприємства	12	2	2	–	8
Тема 5. Управління інноваційними процесами	12	2	2	–	8
Тема 6. Управління інноваційним розвитком підприємства	12	2	2	–	8
Тема 7. Організаційні форми інноваційної діяльності	20	4	4	–	12
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	92	16	16	–	60
Змістовий модуль 2. Оцінка ефективності інноваційної діяльності					
Тема 8. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	12	2	2	–	8
Тема 9. Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності	12	2	2	–	8
Тема 10. Фінансування інноваційної діяльності	12	2	2	–	8
Тема 11. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства	12	2	2	–	8
Тема 12. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація	14	2	2	–	10
Тема 13. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	14	2	2	–	10
Тема 14. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	12	2	2	–	8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	88	14	14	–	60
Усього годин	180	30	30	–	120

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів.	2
2	Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки.	2
3	Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності	2
4	Інноваційна політика підприємства.	2
5	Управління інноваційними процесами.	2
6	Управління інноваційним розвитком підприємства	2
7	Організаційні форми інноваційної діяльності.	4
8	Особливості створення інновацій і формування попиту на них.	2
9	Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності.	2
10	Фінансування інноваційної діяльності. Венчурний інноваційний бізнес.	2
11	Оновлення техніко-технологічної бази підприємства.	2
12	Сутність та етапи обґрунтування інноваційного проекту	2
13	Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства.	2
14	Комерціалізація результатів інноваційної діяльності.	2
	Разом	30

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

8. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи здобувачів за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекцій магнітних записів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, семінарів; виконання типових задач; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інноваційної діяльності		60
1	Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів: 1. Квазістабільність економіки і технологічні прориви. 2. Взаємозв'язок НТП і НДДКР в інноваційній діяльності. 3. Вибір пріоритетних напрямів інноваційної діяльності. 4. Зарубіжний досвід впровадження інновацій.	8
2	Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки: 1. Парадигма відкритих інновацій. 2. Основи формування інноваційного суспільства.	8
3	Державне регулювання та підтримка інноваційного розвитку економіки: 1. Захист інновацій. Система патентування та особливості. 2. Зарубіжний досвід державного регулювання інноваційної діяльності. 3. Ознайомлення з науково-інноваційним законодавством.	8
4	Інноваційна політика підприємства: 1. Прогнозування і планування інноваційної діяльності. 2. Забезпечення конкурентоздатності підприємства.	8
5	Управління інноваційними процесами: 1. Інноваційна стратегія фірми і етапи її розробки. 2. Оцінка об'єктивних можливостей підприємства, прогноз економічної ситуації. 3. Процес впровадження інноваційних стратегій. Умови і методи реалізації інновацій.	8
6	Управління інноваційним розвитком підприємства: 1. Управління дослідженнями, розробками та інноваційними проектами. 2. Проблеми та завдання оперативного менеджменту інновацій, контроль.	8

7	Сучасні організаційні форми реалізації інновацій: 1. Організаційні форми фірм, орієнтованих на життєвий цикл продукту. 2. Фінансово-промислові групи. 3. Інноваційні фонди і венчурне підприємництво.	12
1	2	3
Змістовий модуль 2. Оцінка ефективності інноваційної діяльності.		60
8	Особливості створення інновацій та формування попиту на них: 1. Комерціалізація нововведень і інноваційних пропозицій. 2. Використання засобів маркетингу в інноваційній діяльності.	8
9	Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності: Знайомство і опрацювання статистичної звітності підприємств з наукової та інноваційної діяльності.	8
10	Фінансування інноваційної діяльності: 1. Методи оцінки фінансових ризиків. 2. Форми і засоби фінансування інноваційної діяльності. 3. Лізингове фінансування та його особливості.	8
11	Оновлення техніко-технологічної бази підприємства: 1. Конкурентоспроможність і мотиви оновлення виробництва. 2. Логістичні аспекти оновлення виробництва. 3. Технологічний потенціал підприємства.	8
12	Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація: 1. Ознайомлення з Методикою визначення економічної ефективності витрат на наукові дослідження і розробки та їх впровадження у виробництво Міністерства економіки від 25.09.01 №218/446.	10
13	Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства: 1. Ознайомлення з методичними вказівками кафедри менеджменту організацій для оцінки ефективності наукових робіт.	10
14	Комерціалізація результатів інноваційної діяльності. 1. Знайомство з законом України «Про трансфер технологій».	8
Разом		120

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни «Управління інноваційною діяльністю». ІНДЗ дозволяє здобувачам опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІНДЗ.

ІНДЗ здобувачі виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «Управління інноваційною діяльністю» з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Вимоги до оформлення ІНДЗ

ІНДЗ припускає зміст наступних елементів наукового дослідження:

- практична значущість;
- комплексний і системний підходи до вирішення поставленого завдання;
- використання сучасних теоретичних методологій та наукові розробки досліджень за даною темою;
- застосування творчого підходу й відбиття власного бачення вирішення поставленого завдання.

Комплексний і системний підходи використовується для розкриття теми й полягає у тому, що предмет дослідження підлягає багатобічному вивченню: теоретичні положення, практичні рішення й наробітки, аналіз, шляхи поліпшення й умови реалізації. При цьому необхідно дотримувати взаємозв'язку, послідовності й логічності викладу.

Використання сучасних теоретичні методології і наукові розробки досліджень за даною темою необхідно для проведення аналізу й обґрунтування засобів поліпшення ряду аспектів предмета й об'єкта дослідження. Для цього треба використати сучасні вітчизняні й закордонні результати досліджень.

Тему ІНДЗ здобувач виконує згідно з варіантом за останньою цифрою залікової книжки. Під час вивчення дисципліни «Управління інноваційною діяльністю» здобувачі виконують одне ІНДЗ.

ІНДЗ повинно містити наступні розділи:

1. Титульний аркуш містить:
 - назва вищого навчального закладу;
 - назва кафедри;
 - назва навчальної дисципліни;
 - тема завдання;
 - дату подачі ІНДЗ викладачеві на перевірку – день, місяць, рік;
2. Зміст. Відбиває назву розділів (параграфів і т.п.) письмової роботи, які розкривають зміст ІНДЗ. Всі сторінки нумеруються (праворуч угорі). Винятком є титульний аркуш, тому нумерацію починають із цифри «2».
3. Вступ. Розкриває сутність, стан наукового завдання і її значення роботи. Тут же вказуються мету й завдання дослідження, інформаційну базу.
4. Основна частина. Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, вступу й висновкам ІНДЗ.
5. Висновки. У висновках указують результати, отримані при проведенні дослідження, пропозиції або рекомендації щодо вирішення поставленого завдання відповідно до результатів дослідження. Висновки мають корелювати з поставленими у вступі завданнями.
6. Список використаних джерел. Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків. Оформлення виконують в такому порядку:

- нормативно-правові акти (Конституція, Закони, ГОСТ, ДСТУ і т.д.);
- використана література (у т.ч. періодична);
- література іноземними мовами;
- Інтернет-джерела з обов'язковою вказівкою сайта (порталу). Не допускається вказівка пошукових сайтів, сайтів рефератів тощо.

7. Додатки. До додатків можуть входити різноманітні таблиці, ілюстрації, схеми, діаграми та ін. У разі їх наявності оформлення відбувається наступним чином: після списку літератури оформляють окрему сторінку з написом у центрі: „ДОДАТКИ”, номер якої є останнім, котрий ставиться до обсягу ІНДЗ. Нумерацію додатків виконують шляхом використання заголовних букв алфавіту (А, Б, В,...), які розміщують праворуч у верхньої частині аркуша.

8. Вимоги до оформлення. Обсяг роботи 15–20 друкованих сторінок шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: 20 мм з усіх боків.

Перелік основних тем

1. Інновації та охорона навколишнього середовища.
2. Інноваційний потенціал агропромислових формувань.
3. Інноваційна рента та квазірента.
4. Перспективи венчурного фінансування в Україні.
5. Інноваційна діяльність малих підприємств.
6. Роль НДДКР (науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок) в сучасній економіці.
7. Пріоритети науково-технічного розвитку України.
8. Організація інноваційної діяльності на агропромислових формуваннях.
9. Світові прогнози інноваційно-технологічного розвитку.
10. Особливості маркетингу інновацій.
11. Характеристика ринку науково-технічної продукції.
12. Особливості ціноутворення на науково-технічну продукцію.
13. Види інноваційних стратегій.
14. Інтелектуальна власність як об'єкт інноваційного підприємництва.
15. Порядок створення і реєстрації інноваційного підприємства.
16. Іноземний досвід державного регулювання інноваційних процесів.
17. Діяльність агротехнологічних парків в Україні.
18. Стиль керівництва і формування інноваційної культури в організації.
19. Вклад американського економіста Пітера Друка в розвиток теорії інноваційної економіки і підприємницького суспільства.
20. Джерела виникнення інновацій.
21. Сутність технопарків та шляхи їх виникнення.
22. Нормативно-правова база інноваційної діяльності в Україні.
23. Особливості інноваційного розвитку в Україні.
24. Внесок Йозефа Шумпетера в розвиток інноваційної теорії.
25. Методи та інструменти державного регулювання інноваційної діяльності.
26. Роль підприємців в інноваційній діяльності.

27. Внесок Герхарда Менша в теорію інноваційного розвитку.
28. Роль бізнес-інкубаторів в інноваційній діяльності.
29. Економічна оцінка інновацій та інноваційної діяльності.
30. Внесок Р. Фостера в розвиток інноваційної теорії.

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота за теоретичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій – запитання-відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни;
2. Групових консультацій – розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику.

Індивідуально-консультативна робота за практичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій – завдань, стосовно яких виникли запитання;
2. Групових консультацій – розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення.

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

1. Індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань;
2. Підготовка рефератів для виступу на науковому семінарі;
3. Підготовка рефератів для виступу на науковій конференції.

10. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1). Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – **словесні** (лекція, семінари, бесіда, розповідь); **наочні** – (ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації).

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Семінари – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, доповідей, дискусій тощо.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні консультації, семестрові та екзаменаційні).

2). Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу:– **індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;**

3). Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – **репродуктивні та продуктивні** (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові);

4). Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота здобувача з навчальною та науковою літературою, текстами лекцій, підготовка до семінарських занять, робота з комп'ютером, виконання письмових завдань.

11. Методи контролю

Система оцінювання знань та навичок здобувачів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань здобувачів проводиться у наступних формах:

1. Оцінювання роботи здобувачів у процесі семінарських занять;
2. Оцінювання роботи здобувачів під час проведення практичних занять;
3. Проведення модульного контролю;
4. Проведення підсумкового екзамену.

Поточне оцінювання знань та умінь здобувачів здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи здобувача протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

- проходження поточного контролю;

- виконання модульного контрольного завдання.

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні завдань винесених на самостійне опрацювання та розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії;

- вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна кількість балів ставиться за умови відповідності виконаного завдання здобувача або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. При оцінюванні практичних завдань увага приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то бальна оцінка буде знижена.

При проведенні поточного контролю визначається рівень знань здобувачів з теоретичних питань навчальної дисципліни. Завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються в межах даної навчальної дисципліни та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з завдань різного рівня складності.

Підсумковий контроль проводиться в кінці вивчення курсу у вигляді екзамену.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний контроль та самостійна робота													Підсумковий тест (іспит)	Сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
5	5	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	4	4	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C	задовільно	
66–74	D		
60–65	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

При оцінюванні знань і вмінь викладач дотримується таких правил:

Оцінка «А» – навчальний матеріал засвоєно у повному обсязі, здобувач володіє необхідними знаннями і вміннями. Здобувач точно формулює думки і обґрунтовує їх, послідовно, зв'язано викладає матеріал, ілюструє теоретичні знання, наводить приклади, аналізує, грамотно оформлює свою відповідь.

Оцінка «В» – відповідь здобувача виявляє розуміння матеріалу, правильне застосування знань і вмінь, необхідних для відповіді, але містять окремі незначні помилки і невеликі неточності.

Оцінка «С» – здобувач розуміє матеріал, але помиляється у застосуванні вмінь і знань, необхідних для відповіді.

Оцінка «D» – здобувач володіє знаннями і вміннями з дисципліни, але вони носять розрізнений характер, знання недостатньо глибокі, а вміння проявляються слабо.

Оцінка «E» – у засвоєнні навчального матеріалу мають місце суттєві неточності, відповіді неглибокі, містять істотні помилки, у тому числі у висновках, аргументація слабка. При викладенні матеріалу відсутня послідовність і чіткість, мова бідна.

Оцінка «FX» – головний зміст навчального матеріалу не засвоєний, основні вміння не проявлені. Відповідь виявляє відсутність необхідних знань і вмінь, містить помилки, які спотворюють зміст навчального матеріалу.

Оцінка «F» – здобувач не відповідає.

13. Методичне забезпечення

1. Гуторов О.І., Ярута М.Ю., Сисоєва С.І. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2019. 227 с.

2. Михайлоа Л.І., Гуторов О.І., Турчина С.Г., Шарко І.О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. – Вид. 2-ге, доп. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 234 с.

3. Гуторов О.І., Михайлова Л.І., Шарко І.О., Турчина С.Г., Киричок О.В. Управління інноваціями : навч. посіб. – Вид. 2-ге, доп. Х.: Діса плюс, 2016. 266 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Величко О.Г., Должанський А.М., Віткін Л.М., Янішевський О.Е. Інноваційна діяльність у сферах техніки, технології, технічного регулювання і забезпечення якості: підручник. Донецьк: Свідлер, 2010. 394 с.

2. Гуторов О.І., Ярута М.Ю., Сисоєва С.І. Економіка та організація інноваційної діяльності: навчальний посібник. Х.: ХНАУ, 2019. 227 с.

3. Денисенко М.П. Інформаційне забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Сер.: Комп'ютерні науки та інформаційні технології.* Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2009р. № 647. С. 43–49.

4. Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2012-2016 роки: Постанова КМУ від 17 травня 2012 р. № 397 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/397-2012-%D0%BF> .(дата звернення: 25.07.2018).

5. Друкер Питер Ф. Бизнес и инновации. М.: «ИД Вильямс», 2007. 432 с.

6. Зянько В.В. Особливості інноваційної діяльності малих підприємств у перехідній економіці. *Вісник Вінницького політехнічного інституту. Сер. Економіка та менеджмент.* 2011. № 5. С. 48–52.

7. Ушачева И.Г., Оглоблина Е.С., Санду И.С., Трубилина А.И. Инновационная деятельность в агропромышленном комплексе России. Коллективная монография. М.: "Экономика и информатика", 2006. 374 с.
8. Йохна М.А., Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності [Текст] : навч. посіб. К.: Видавничий центр "Академія", 2005. 400 с.
9. Исакова Н.Б. Предприятия Украины: инновационная деятельность и сетевые взаимодействия: монографія. К.: Информ.-аналит. агентство, 2012. 377 с.
10. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: підручник. Суми: ВТД – Університетська книга, 2010. 334 с.
11. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : навч. посібн. Суми : ВТД "Університетська книга", 2003. 278 с.
12. Кардаш В.Я., Павленко І.А. Інформаційне та нормативно-правове забезпечення створення наукомісткої та високотехнологічної продукції. *Товарна інноваційна політика*, 2013. № 3. С. 19–25.
13. Концептуальні засади створення Агротехнополісу високотехнологічного забезпечення інноваційного розвитку АПК / *Науково-методичний і координаційний центр з наукових проблем розвитку АПК*. URL: <http://naas.gov.ua/>. (дата звернення: 26.07.2018).
14. Корінько М.Д. Інновації у діяльності суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2009 р. №5. С.149–154.
15. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 504 с.
16. Мельник-Мельников П.Г. Пути коммерциализации технологий: специфика СНГ. URL: http://www.stcu.int/bakuconference/tech_commercialization.pdf. (дата звернення:30.07.2018).
17. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: стат. зб. за 2018 р. Київ, 2018. 255 с. / Держкомстат України.
18. Пасмор Ю. В. Проблеми інформаційного забезпечення інновацій: соціально-комунікаційний аспект. *Актуальні питання інноваційного розвитку : Науково-практичний журнал*. 2012. №2. С. 42–47.
19. Петрова І.Л., Шпильова Т.І., Сисоліна Н.П. Інноваційна діяльність: стимули та перешкоди: монографія. К.: «КРОК», 2010. 320 с.
20. Рудь Н.Т. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. Луцьк: РВВ ЛДТУ, 2007. 476 с.
21. Створення та використання передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності на підприємствах України у 2014 році : доповідь від 12.05.2015. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> . (дата звернення: 30.07.2018).
22. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. К: Парламентське вид-во, 2009. 632 с.
23. Тереняк Л.В. Економіка та організація інноваційної діяльності: курс лекцій. Х.: ХНАУ, 2014. 220 с.

24. Федулова Л.І. Інноваційна економіка: підручник. К.: «Либідь», 2006. 480 с.
25. Федулова Л.І. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика. К.: Основа, 2005. 550 с.
26. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры). М.: Издательство «Прогресс», 1982. 454 с.
27. Щодо першочергових заходів з активізації інноваційної діяльності в Україні. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/654/>. (дата звернення 27.07.2018).

Додаткова

1. Андришкевич О. Модели формирования национальных инновационных систем. URL: <http://kapital-rus.ru/articles/article/236495/> (дата звернення: 30.07.2018).
2. Бодров В.Г., Гусев В.О., Мартиненко В.Ф. Інноваційно-інвестиційна модель сталого розвитку національної економіки: навч.-метод. матеріали. К.: НАДУ, 2009. 60 с.
3. Бутенко А.І. Інноваційна спроможність суб'єктів підприємницької діяльності: [монографія]. Одеса: Фенікс, 2007. 108 с.
4. Венчурне інвестування / Офіц. сайт ТОВ «Компанія з управління активами «Еф Ай Ем КАПІТАЛ». URL: http://www.fimcapital.com.ua/venture_investment/venture_invest .(дата звернення: 22.07.2018).
5. Вітренко-Хрустальова Т.М. Особливості та напрями державного регулювання інноваційного розвитку економіки в різних країнах. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/5/01.pdf> .(дата звернення: 23.07.2018).
6. Володін С.А. Модель інноваційного розвитку аграрної науки на прикладі системи НААН України . *Інноваційна економіка*, 2014. № 3 [52]. С. 5–24.
7. Завадяк Р.І. Теоретичні основи функціонування та види бізнес-інкубаторів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. «Економіка»*, 2014. Випуск 2 (43). С. 78–81.
8. Заєць О.О. Джерела інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства. *Управління розвитком*, 2014. № 2 (165). С. 115–188.
9. Крачок Л.І. Новітні технології у сільському господарстві: проблеми і перспективи впровадження. *Сталий розвиток економіки*, 2013. № 3. С. 224–231.
10. Лаврук В.В. Механізм управління інноваційною діяльністю аграрних підприємств. *Університетські наукові записки*, 2011. № 4. С. 463–468.
11. Малахов А.Е. Новые концепции и перспективные инновации в сельском хозяйстве. Problems and prospects of development of economy and management : materials of the II international scientific conference on December 3–4, 2014. Prague: Vědecko vydavatelské centrum «Sociosféra-CZ», 2014. 3. 28–33.

12. Соловьев В.П. Технологические парки в Украине: от исходной концепции к реальной практике. *Наука та наукознавство*, 2014. № 1. С.15–20.
13. Тараненко ОМ. Технопарки в Україні як елемент інноваційної інфраструктури. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*, 2014. Випуск 1(10). Т. 2. С. 44–48.
14. Федулова Л. Науково-технологічний та інноваційний процес в Україні: тенденції в кризових ситуаціях. *Економіст*, 2011. №1. С. 14–18.
15. Фещенко О.М. Аналіз інноваційного потенціалу підприємств АПК. *Міжнародний науковий журнал*. URL: <http://www.inter-nauka.com/uploads/public/14303315542234.pdf>. (дата звернення: 28.07.2018).
16. Хомош Ю.С. Значення інформаційного забезпечення в управлінні інноваційною діяльністю підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2012. Вип. 22.13. С. 322–328.
17. Чорна М.В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств : монографія. Харків : ХДУХТ, 2012. 210 с.
18. Шайдюк І.Є. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності малих підприємств в Україні. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*, 2010. № 1 (3). Том 2. С. 357–362.
19. Ширма В.В. Організація інноваційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств. *Економіка та управління АПК*, 2013. Вип. 10. С. 197.
20. Шляхи розвитку української науки. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/nauka/2015/nauka01.pdf>. (дата звернення: 30.07.2018).

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Міністерство освіти та науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua
5. Інтеллектус [Електронний ресурс]: веб-журн. – Режим доступу: <http://www.patent.net.ua/intellectus/ua.html>
6. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс]: наук.-практ. журн. – Режим доступу: <http://www.intelvlas.com.ua/>
7. Теория. Эксперимент. Технологии [Электронный ресурс]: журн. – Режим доступа: <http://www.tet.zp.ua/>
8. Мир техники и технологий [Электронный ресурс]: междунар. техн. журн. – Режим доступа: <http://www.mtt.com.ua/>

9. Инновации, управление изменениями в организациях, управление знаниями [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bizbooks.com.ua/catalog/cat.php3?c=193&lang=1>

10. Державний фонд фундаментальних досліджень [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dffd.gov.ua/>

11. Генерация идей: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://content.mail.ru/pages/p_27901.html

12. Эксперт Украина [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.expert.ua/>.